

BIJLAGE 1: Geanalyseerde beleidsprogramma's en rapporten

Bijlage bij het rapport Samenwerking G40 en Rijk: Slimme duurzame verstedelijking

Maart 2021

Hans Teuben, Patrick de Bas en Guus Kok

Inhoudsopgave

01	Internationale overheidsprogramma's	2
02	Nationale overheidsprogramma's	6
03	Beleidsrapporten	15
04	Bronnenlijst	18

Relevante internationale overheidsprogramma's (1/3)

Internationale overheidsprogramma's gerelateerd aan hoofdopgaven en bijbehorende beleidsprioriteiten

Internationale overheidsprogramma's		
Programma:	Hoofdopgaven:	Beleidsdoelen en prioriteiten:
Sustainable Development Goals	Verstedelijking	<p>Doel 11: Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam</p> <ul style="list-style-type: none"> 11.1 Tegen 2030 voor iedereen toegang voorzien tot adequate, veilige en betaalbare huisvesting en basisdiensten, en sloppenwijken verbeteren. 11.2 Tegen 2030 toegang voorzien tot veilige, betaalbare, toegankelijke en duurzame vervoerssystemen voor iedereen, waarbij de verkeersveiligheid verbeterd wordt, met name door het openbaar vervoer uit te breiden, met aandacht voor de behoeften van mensen in kwetsbare situaties, vrouwen, kinderen, personen met een handicap en ouderen 11.3 Tegen 2030 inclusieve en duurzame stadsontwikkeling en capaciteit opbouwen voor participatieve, geïntegreerde en duurzame planning en beheer van menselijke nederzettingen in alle landen. 11.6 Tegen 2030 de nadelige milieu-impact van steden per capita reduceren, ook door bijzondere aandacht te besteden aan de luchtkwaliteit en aan het gemeentelijk en ander afvalbeheer. 11.7 Tegen 2030 universele toegang voorzien tot veilige, inclusieve en toegankelijke, groene en openbare ruimtes, in het bijzonder voor vrouwen en kinderen, ouderen en personen met een handicap. 11.a Positieve economische, sociale en ecologische verbanden ondersteunen tussen stedelijke, voorstedelijke en landelijke gebieden door de nationale en regionale ontwikkelingsplanning te versterken. <p>Doel 15: Leven op het land: Bescherm, herstel en bevorder het duurzaam gebruik van ecosystemen, beheer bossen duurzaam, bestrijd woestijnvorming en landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe</p> <ul style="list-style-type: none"> 15.5 Dringende en doortastende actie ondernemen om de aftakeling in te perken van natuurlijke leefgebieden, het verlies van biodiversiteit een halt toe te roepen en, tegen 2020, de met uitsterven bedreigde soorten te beschermen en hun uitsterven te voorkomen 15.9 Tegen 2020 ecosysteem- en biodiversiteitswaarden integreren in nationale en plaatselijke planning, ontwikkelingsprocessen, strategieën en plannen inzake armoedebestrijding. 15.a Financiële hulpbronnen mobiliseren en aanzienlijk verhogen vanuit allerlei bronnen om de biodiversiteit en de ecosystemen te vrijwaren en op duurzame wijze te gebruiken. <p>Doel 9: Industrie, innovatie en infrastructuur</p> <ul style="list-style-type: none"> 9.1 Ontwikkelen van kwalitatieve, betrouwbare, duurzame en veerkrachtige infrastructuur, met inbegrip van regionale en grensoverschrijdende infrastructuur, ter ondersteuning van de economische ontwikkeling en het menselijk welzijn, met klemtoon op een betaalbare en billijke toegang voor iedereen. <p>Doel 6: Schoon water en sanitair</p> <ul style="list-style-type: none"> 6.4 Tegen 2030 in aanzienlijke mate de efficiëntie van het watergebruik verhogen in alle sectoren en het duurzaam winnen en verschaffen van zoetwater garanderen om een antwoord te bieden op de waterschaarste en om het aantal mensen dat af te rekenen heeft met waterschaarste, aanzienlijk te verminderen. 6.6 Tegen 2020 de op water gebaseerde ecosystemen beschermen en herstellen, met inbegrip van bergen, bossen, moerassen, rivieren, grondwaterlagen en meren.

Relevante internationale overheidsprogramma's (2/3)

Internationale overheidsprogramma's gerelateerd aan hoofdopgaven en bijbehorende beleidsprioriteiten

Internationale overheidsprogramma's		
Programma:	Hoofdopgaven:	Beleidsdoelen en prioriteiten:
Sustainable Development Goals	Klimaat	Doel 7: Betaalbare en duurzame energie <ul style="list-style-type: none">7.2 Tegen 2030 in aanzienlijke mate het aandeel hernieuwbare energie in de globale energiemix verhogen.7.3 Tegen 2030 de globale snelheid van verbetering in energie-efficiëntie verdubbelen. Doel 12: Verantwoorde consumptie en productie <ul style="list-style-type: none">12.2 Tegen 2030 het duurzame beheer en het efficiënte gebruik van natuurlijke hulpbronnen realiseren.12.4 Tegen 2020 komen tot een vanuit milieuvriendelijk beheer van chemicaliën en van alle afval gedurende hun hele levenscyclus, in overeenstemming met afgesproken nationale kaderovereenkomsten, en de uitstoot aanzienlijk beperken in lucht, water en bodem om hun negatieve invloeden op de menselijke gezondheid en het milieu zoveel mogelijk te beperken.12.5 Tegen 2030 de afvalproductie aanzienlijk beperken via preventie, vermindering, recyclage en hergebruik.12.7 Duurzame praktijken bij overheidsopdrachten bevorderen in overeenstemming met nationale beleidslijnen en prioriteiten.12.c Inefficiënte subsidies voor fossiele brandstoffen die afval producerende consumptie aanmoedigen rationaliseren, door storende marktinvoeden uit de wereld te helpen, in overeenstemming met de nationale omstandigheden, ook door het belastingsysteem te herstructureren en deze schadelijke subsidies te laten uitdoven, waar deze bestaan, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke noden en omstandigheden in de ontwikkelingslanden en waarbij de mogelijke negatieve invloeden worden geminimaliseerd op hun ontwikkeling op een manier die de armen en de getroffen gemeenschappen beschermt.
	Informatie-samenleving	Doel 9: Industrie, innovatie en infrastructuur <ul style="list-style-type: none">9.c In aanzienlijke mate de toegang verhogen tot informatie- en communicatietechnologie en streven naar het verschaffen van universele en betaalbare toegang tot internet in de minst ontwikkelde landen tegen 2020.

Relevante internationale overheidsprogramma's (3/3)

Internationale overheidsprogramma's gerelateerd aan hoofdopgaven en bijbehorende beleidsprioriteiten

Internationale overheidsprogramma's			
Programma:	Hoofdopgaven:	Beleidsdoelen en prioriteiten:	Voorbeelden van aanpak:
European Green Deal	Klimaat	Met de Green Deal moet Europa het eerste klimaat neutrale continent worden: voor 2050 dient de Europese Unie niet meer bij te dragen aan de opwarming van de aarde door de uitstoot van broeikasgassen. Dit is vastgelegd in de klimaatwet 2020.	<p><i>Onderdelen waar Smart City oplossingen een directe impact op kunnen hebben:</i></p> <p>Clean, Reliable and Affordable energy:</p> <ul style="list-style-type: none"> Medio 2020 een strategie presenteren voor slimme sectorintegratie <p>Sustainable Transport:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tegen [2020] een strategie aannemen voor duurzame en slimme mobiliteit De inzet van openbare oplaadpunten ondersteunen door een financieringsoproep voor een infrastructuur voor alternatieve brandstoffen te lanceren <p>A zero-pollution Europe:</p> <ul style="list-style-type: none"> Burgers en ecosystemen beschermen door betere monitoring, rapportage, preventie en bestrijding van verontreiniging <p>Leave no one behind (Just Transition):</p> <ul style="list-style-type: none"> Just Financing: renovatie voorziening voor normale huishoudens <p>Financing the transition:</p> <ul style="list-style-type: none"> In het kader van de herziening van het Europese Economisch Governance kader, onderzoek of groene overheidsinvesteringen versterkt kunnen worden met behoud van toereikende waarborgen tegen risico's voor de houdbaarheid van de schuld, inclusief die welke voortvloeien uit klimaatverandering <p>Overige actiepunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> Driekwart van het transport van goederen over de weg moet naar spoor en waterwegen verplaatst worden Er komen meer kilometer- en tolheffingen voor weggebruik Er wordt geïnvesteerd in een miljoen laadpunten voor elektrische auto's, waarbij de Commissie vooral in dunbevolkte regio's sterk bijdraagt aan de financiering Om de klimaatvoordelen van het reizen per trein op een voetstuk te zetten wordt 2021 het 'Europees Jaar van de spoorwegen.' Er moeten gebouwen worden gerenoveerd om de CO2 uitstoot en het energieverbruik te verminderen

Inhoudsopgave

01	Internationale overheidsprogramma's	2
02	Nationale overheidsprogramma's	6
03	Beleidsrapporten	15
04	Bronnenlijst	18

Nationale overheidsprogramma's (1/4)

Nationale overheidsprogramma's gerelateerd aan hoofdopgaven en bijbehorende prioriteiten en instrumenten

Nationale overheidsprogramma's			
Programma:	Hoofdopgaven:	Beleidsdoelen en prioriteiten:	Voorbeelden van Instrumenten / aanpak:
Uitvoeringsagenda Nationale Omgevingsvisie 2021-2024 (NOVI)	Verstedelijking, Klimaat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nederland is in 2050 klimaatbestendig en 'water robuust' 2. De Nederlandse economie moet in 2050 geheel circulair zijn en de broeikasgasemissies moeten met 95% zijn gereduceerd 3. Steden en regio's moeten optimaal bijdragen aan de kracht van Nederland als geheel én een gezonde, veilige en klimaatbestendige omgeving bieden aan iedereen die er woont, werkt of verblijft 4. Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied voor een vitaal platte land waar het prettig werken, wonen en recreëren is en ruimte is voor vitale landbouw. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. NWP, IRM, Programma Noordzee 2022-2027, NAL, etc. 2. NMP, Omgevingswet, PICLS, MIRT, Actie Agenda Perspectief 2030, etc. 3. Uitvoering Toekomstbeeld OV 2040, Woningbouwimpuls, Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp, Programma Verstedelijking en Wonen, etc. 4. Nationaal Programma Landelijk Gebied, Programma Natuur, Programma Versterken Biodiversiteit, etc.
Digitale Overheid: Agenda Digitale Overheid	Informatie-samenleving	<ol style="list-style-type: none"> 1. Digitale inclusiviteit 2. Goede en betrouwbare digitale dienstverlening 3. Inzet van technologie om maatschappelijke doelen te realiseren hand in hand met de beantwoording van ethische vragen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Investeren in innovatie voor de ontwikkeling van dienstverlening die inclusiever, persoonlijker, gebruiksvriendelijker en veiliger is. ▪ Het inzichtelijk maken van de impact van technologie en de mogelijkheden om hier goed mee om te gaan. ▪ Investeren in toegankelijke en begrijpelijke communicatie en in het verbeteren van digitale vaardigheden ▪ Een persoonlijke digitale dienstverlening op maat.
Rapport Brede Maatschappelijke Heroverwegingen	Informatie-samenleving	In vrijwel alle BMH-rapporten worden aspecten van digitalisering meegenomen. Algemene thema's omtrent digitalisering zijn: vraagstukken over menselijk kapitaal en data, de steeds meer aan elkaar gekoppelde thema's van eerlijke concurrentie, veiligheid en technologische soevereiniteit en boven dit alles speelt de vraag hoe de overheid hier effectief en wendbaar op kan sturen. Digitalisering is een van de vijf dwarsdoorsnijdende thema's die dwars door alle thema's heen een belangrijke rol speelt.	Binnen de specifieke BMH-rapporten worden aspecten van digitalisering behandeld. De nadere uitwerking volgt in deze rapporten.

Nationale overheidsprogramma's (2/4)

Nationale overheidsprogramma's gerelateerd aan hoofdopgaven en bijbehorende prioriteiten en instrumenten

Nationale overheidsprogramma's			
Programma:	Hoofdopgaven:	Beleidsdoelen en prioriteiten:	Voorbeelden van Instrumenten / aanpak:
Wetsvoorstel Stikstofreductie en natuurverbetering	Klimaat	Hoofddoel agenda stikstof: In 2030 zit de helft van de hectares natuur in stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden op een gezond stikstofniveau.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tot 2030 wordt extra (3 miljard) geïnvesteerd in de natuur om deze te versterken en te herstellen. ▪ Alle sectoren nemen maatregelen om de stikstofuitstoot te verlagen ▪ Resultaten worden gemonitord en als het nodig is bijgestuurd als een tussendoel niet behaald wordt. ▪ Vrijstelling voor de bouw- en sloofase voor de bouwsector om de bouw van extra woningen te vergemakkelijken
Digitaal Stelsel omgevingswet (DSO)	Informatie-samenleving	DSO is één digitaal loket voor het aanvragen van vergunningen, raadplegen van de geldende regels per locatie, en op termijn informatie over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Het doel is om binnen 8 weken een aangevraagde omgevingsvergunning af te kunnen geven.	<p>Het DSO is een digitale vragenboom waar burgers en bedrijven door vragen te beantwoorden inzicht krijgen in de volgende zaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vergunning check: burgers en bedrijven moeten kunnen controleren of ze hun plan op een bepaalde locatie mogen uitvoeren en of ze hiervoor een vergunning moeten aanvragen, melding doen, informatie moeten aanleveren. ▪ Aanvragen: burgers en bedrijven kunnen een vergunning aanvragen. ▪ Maatregelen op maat: Hier kunnen burgers en bedrijven controleren welke maatregelen ze moeten nemen bij het uitvoeren van een activiteit <p>Nationale en lokale regels worden samengevoegd om burgers en bedrijven op één plek alle relevante informatie te verschaffen.</p>
Actieagenda Wonen (34 partijen in de brede wooncoalitie)	Verstedelijking, Klimaat	1 miljoen nieuwe woningen in de komende 10 jaar. Van 71.000 naar meer dan 100.000 woningen per jaar door te bouwen in gemengde wijken voor iedere portemonnee en alle soorten huishoudens. Er wordt gebouwd aan woningen die duurzaam, goed bereikbaar en toekomstbestendig zijn.	<ul style="list-style-type: none"> • Er komt een minister voor Wonen die het woningbouwprogramma coördineert op basis van afspraken in regionale investeringsagenda's • Afspraken tussen de 34 partijen in de coalitie voor sneller en goedkoper bouwen om de productieverhoging te kunnen realiseren • Gemeente, woningcorporaties en zorg- en welzijnsorganisaties gaan intensiever samenwerken met elkaar en met bewoners in wijken. Zij maken afspraken binnen een gebiedsgerichte aanpak onder regie van de gemeente • Er moet een landelijke uitvoeringsprogramma komen, gemeentes hebben lokaal een regierol. Draagvlak van bewoners is cruciaal. • Volgens het partners van de Actieagenda is het daarnaast nodig om in het regeerakkoord bindende afspraken vast te leggen over de financiën van gemeenten en over betere interbestuurlijke verhoudingen tussen de overheden.

Nationale overheidsprogramma's (3/4)

Nationale overheidsprogramma's gerelateerd aan hoofdogaven en bijbehorende prioriteiten en instrumenten

Nationale overheidsprogramma's			
Programma:	Hoofdogaven:	Beleidsdoelen en prioriteiten:	Voorbeelden van Instrumenten / aanpak:
Programma Aardgasvrije Wijken (PAW)	Klimaat	Interbestuurlijk programma tussen ministeries, provincies, waterschappen en VNG met als doel gemeenten en betrokken partijen zo goed mogelijk ondersteunen in de aardgasvrije opgaven.	Twee concrete instrumenten worden ingezet om knelpunten in de aardgasvrije opgave te signaleren, agenderen en waar mogelijk op te lossen: <ul style="list-style-type: none"> Grootschalige proeftuinen om te leren op welke wijze wijkgerichte aanpak kan worden ingericht en opgeschaald. Kennis- en Leerprogramma (KLP) – bundelen en bieden van de lessen om hiermee gemeenten te ondersteunen in hun transitie.
NL Cyber Security Agenda V&J	Informatie-samenleving	De hoofddoelstelling van de NL Cyber Security Agenda luidt als volgt: "Nederland is in staat om op een veilige wijze de economische en maatschappelijke kansen van digitalisering te verzilveren en de nationale veiligheid in het digitale domein te beschermen."	De hoofddoelstelling wordt nagestreefd door verschillende concrete subdoelstellingen te formuleren in lijn met 7 ambities: <ol style="list-style-type: none"> Nederland heeft financiële slagkracht op orde Nederland draagt bij aan internationale vrede en veiligheid in het digitale domein Nederland loopt voorop in het bevorderen van digitale veilige hard- en software Nederland beschikt over weerbare digitale processen en een robuuste infrastructuur Nederland werpt door middel van cybersecurity succesvol barrières op tegen cybercrime Nederland is toonaangevend op het gebied van cybersecurity kennisontwikkeling Nederland beschikt over een integrale, publieke-private aanpak van cybersecurity.
Klimaat akkoord	Klimaat	Het centrale doel is de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990. Om dit doel te bereiken zijn in het klimaat akkoord afspraken gemaakt per sector. De vijf focus sectoren zijn: gebouwde omgeving, mobiliteit, industrie, landbouw en landgebruik, elektriciteit. In het klimaatakkoord wordt gepleit voor een integrale en geïntegreerde aanpak van de opgaven.	Enkele voorbeelden van belangrijke voorstellen: <ul style="list-style-type: none"> In 2050 moeten 7 miljoen woningen en 1 miljoen gebouwen van het aardgas af. Dat betekent isoleren en gebruikmaken van duurzame warmte en elektriciteit. Gemeenten moeten zorgen voor een wijkgerichte aanpak van dit proces om het in steeds groter tempo voor elkaar te krijgen. In 2030 komt 70 procent van alle elektriciteit uit hernieuwbare bronnen. Dat gebeurt met windturbines op zee, op land en met zonnepanelen op daken en in zonneparken. Mobiliteit emissie loos en van hoge kwaliteit in 2050. Belangrijk hiervoor is het verbeteren van bereikbaarheid en elektrificatie van mobiliteit door middel van uitrol elektrische laad infrastructuur.

Nationale overheidsprogramma's (4/4)

Nationale overheidsprogramma's gerelateerd aan hoofdogaven en bijbehorende prioriteiten en instrumenten

Nationale overheidsprogramma's			
Programma:	Hoofdogaven:	Beleidsdoelen en prioriteiten:	Voorbeelden van Instrumenten / aanpak:
Naar een integraal bereikbaarheidsbeleid (RLI)	Verstedelijking, Klimaat	In het rapport wordt advies gegeven over het voeren van een integraal bereikbaarheidsbeleid. Er worden drie hoofdaanbevelingen gedaan: <ol style="list-style-type: none"> 1. Stuur op brede welvaart als ijkpunt in de gehele beleidscyclus van het bereikbaarheidsbeleid 2. Stuur met een brede blik: op alle beschikbare oplossingsrichtingen voor bereikbaarheidsvraagstukken. 3. Stuur samen: rijksbreed én met de regio's, op basis van een meerjarige programmatische aanpak en financiering van bereikbaarheidsbeleid 	Om de drie beleidsdoelen te realiseren worden volgende adviezen gegeven: <p>Punt 1 – stuur op brede welvaart:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Faciliteren van mobiliteit niet langer het dominante uitgangspunt van bereikbaarheidsbeleid laten zijn ▪ Eerder en consistenten meenemen van MKBA in besluitvormingsprocessen <p>Punt 2 – Stuur met een brede blik:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Naast 'klassieke' infrastructurele maatregelen gericht op de aanpak van verkeerskundige capaciteitsknelpunten dienen ook andere kansrijke oplossingsrichtingen, zoals gedragsbeïnvloeding, spreiding van mobiliteit in de tijd, digitale bereikbaarheidsalternatieven en slim ruimtelijk ontwerp meenemen <p>Punt 3 – Stuur samen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Er is een gezamenlijke aanpak nodig waarin IenW, BZK en EZK samenwerken om beleidsdoelen te realiseren.
Uitvoeringsagenda zero-emissie stadslogistiek (IenW)	Verstedelijking, Klimaat	Om invulling te geven aan de volledig emissievrije stadslogistiek, als bepaald in het klimaatakkoord, wordt in de uitvoeringsagenda gericht op het verminderen, veranderen en verduurzamen van verkeersbewegingen door logistieke processen slimmer te organiseren en samen te werken binnen de logistieke keten. Twee concrete doelen worden in de agenda gesteld: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Het ontwikkelen van een landelijk gezamenlijk actieplan ▪ Het maken van afspraken over uniforme uitgangspunten 	Concrete maatregelen die zijn geformuleerd om de ambitie te bereiken: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Het instellen van middelgrote nul-emissiezones voor vracht- en bestelauto's in dertig tot veertig grotere gemeenten vanaf 2025. ▪ Gemeenten ontwikkelen een integraal plan in afstemming met de regionale mobiliteitsplannen. ▪ Lancering van het 'Samenwerkingsproject Expertpool Stadslogistiek' om de samenwerking tussen landelijke experts en lokale overheden te bevorderen.

De City Deals van Agenda Stad laten de relevantie van Smart Cities zien in de aanpak van de hoofdogaven (1/2)

Nationale overheidsprogramma's gerelateerd aan hoofdogaven en bijbehorende prioriteiten en instrumenten

Nationale overheidsprogramma's

City Deals van Agenda stad die de relevantie van Smart City initiatieven laten zien.

City Deal:	Hoofdogaven:	Programma focus	Doelstellingen:	Aangesloten steden
Binnenstedelijk bouwen en Transformatie	Verstedelijking	Binnenstedelijk bouwen een impuls geven voor aanpak woningbouwopgave	Tot 2030 230.000 extra woningen bouwen in de Zuidelijke Randstad	Leiden, Rotterdam, Den Haag, Gouda, Dordrecht, Schiedam, Alphen aan den Rijn
Circulair en Conceptueel bouwen	Verstedelijking, Klimaat	Circulair en conceptueel bouwen om de woningbouwopgave snel en met zo weinig mogelijk milieu-impact te realiseren.	Uiterlijk in 2023 alle projecten zo circulair mogelijk uit te vragen zodat in 2030 circulair bouwen de standaard is.	Leiden, Den Haag, Almere, Utrecht, Leeuwarden, Nijmegen, Amersfoort, Dordrecht
Circulaire stad	Klimaat	Steden circulair maken door via gezamenlijke digitale platformen kennis te delen en koplopers in de etalage te zetten.	Uiterlijk in 2050 tot volledig circulaire steden komen	Amsterdam, Apeldoorn, Rotterdam, Venlo, Dordrecht, Utrecht, Haarlemmermeer, Almere, Den Haag
Een slimme stad, zo doe je dat	Informatie-samenleving, Verstedelijking	Het leefbaar houden van de stad met het gebruik van de nieuwste technologieën op een democratische manier zodat we gebruik maken van de kansen maar burgers er geen last van hebben.	Tenminste twaalf data processen veranderen waarmee regio's, steden en dorpen worden ontworpen, ingericht, beheerd en bestuurd, zodat optimaal gebruik kan worden gemaakt van de kansen die digitalisering en technologisering bieden.	51 partijen publieke partijen en organisaties nemen deel aan de City Deal. Waaronder de G40 steden.
Eenvoudig Maatwerk	Verstedelijking	Met maatwerk problemen op het terrein van bestaanszekerheid aanpakken: een slechte woonsituatie, gezondheidsklachten, schulden en inkomensproblemen.	Door middel van maatwerk met het gebruik van data richten op preventie, zodat problemen voorkomen worden.	Leeuwarden, Tilburg, Enschede, Den Haag, Amsterdam, Utrecht, Zaanstad, Rotterdam
Elektrische deelmobiliteit in stedelijke gebiedsontwikkeling	Verstedelijking, informatie-samenleving, Klimaat	Het combineren van elektrische deelmobiliteit in nieuwbouwprojecten om te zorgen voor minder uitstoot, goedkopere woningen, slimmere energiesystemen en ruimte voor groen of kinderspeelplaatsen.	Een driejarig programma waarin in elke stad minimaal twee bouwprojecten meedoen tussen 2018 en 2021, samen goed voor de oplevering van meer dan 5.000 woningen en 200 elektrische deelauto's	Den Haag, Amersfoort, Apeldoorn, Rotterdam, Utrecht, Amstelveen, Amsterdam
Klimaatadaptatie	Klimaat, verstedelijking	Klimaatbestendig inrichten, bouwen, wonen en leven	Gezamenlijk projecten aanpakken die bijdragen aan het klimaatbestendig inrichten, bouwen, wonen en leven	Amsterdam, Zwolle, Rotterdam, Den Haag, Dordrecht, Eindhoven, Breda, Amersfoort, Deventer, Groningen

De City Deals van Agenda Stad laten de relevantie van Smart Cities zien in de aanpak van de hoofdopgaven (2/2)

Nationale overheidsprogramma's gerelateerd aan hoofdopgaven en bijbehorende prioriteiten en instrumenten

Nationale overheidsprogramma's				
City Deals van Agenda stad die de relevantie van Smart City initiatieven laten zien.				
City Deal:	Hoofdopgaven:	Programma focus	Doelstellingen:	Aangesloten steden
Lokale Weerbaarheid Cybercrime	Informatie-samenleving	Samen met een aantal steden creatieve en innovatieve toepassingen bedenken om de cyberweerbaarheid bij burgers en bedrijven te vergroten	De digitale samenleving veiliger en weerbaarder maken	Amsterdam, Breda, Dordrecht, Amersfoort, Den Haag, Haarlem, Leeuwarden, Groningen
Ruimte voor Lopen	Verstedelijking	Met de inzet op drie centrale werklijnen wordt innovatie op stedelijk loopbeleid versterkt, versneld en vervolgens verspreid voor het verbeteren van de plek die een voetganger heeft in de fysieke leefomgeving	Met dit samenwerkingsverband committeren gemeenten, rijksoverheid en maatschappelijke partijen zich om tussen 2020 - 2024 te gaan experimenteren met loopbeleid in een stedelijke omgeving	Rotterdam, Zwolle, Tilburg, Groningen, Leeuwarden, Nijmegen, Amsterdam
Naar een digitale woonomgeving	Verstedelijking, informatie-samenleving	realisatie van grootschalige digitalisering van woningen om kosteneffectieve ontwikkeling van innovatieve woon- en zorgdiensten mogelijk te maken en bij te dragen aan sociale cohesie en leefbare steden.	Het digitaliseren van 100.000 woningen en het ontwikkelen van een platform waarop burgers, overheid en bedrijfsleven samenkomt.	Eindhoven, Tilburg, Breda, Helmond, Den Bosch, Oss
Waarden van groen en blauw in de stad	Verstedelijking	In samenwerking tussen steden, het Rijk en kennisinstituten werken aan het beter in geld uitdrukken van de waarden van natuurlijk kapitaal.	Gebruikerservaringen delen om de TEEB-stadtool en ANK te verfijnen, te integreren en beter in staat te stellen de monetaire waarde van stedelijk groen en water te bepalen.	Apeldoorn, Amersfoort, Den Haag, Dordrecht, Haarlem, Rotterdam
Stedelijke veiligheid	Verstedelijking, informatie-samenleving	Een meer samenhangende en innovatieve aanpak van complexe stedelijke veiligheidsuitdagingen.	Het doel is het behalen van maatschappelijk (veiligheid) en economisch rendement (meer omzet/winst voor de veiligheidssector, werkgelegenheid) en Nederland profileren als <i>Secure digital gateway to Europe</i> .	Eindhoven, Enschede, Tilburg, Den Haag, Zoetermeer, Delft
Zicht op ondermijning	Informatie-samenleving	Het versterken en verbeteren van de preventieve aanpak van ondermijnende criminaliteit door gebruik van nieuwe methoden van Data Analytics	Gebruik van nieuwe methoden van Data Analytics voor het verkrijgen van beter inzicht in de onderliggende patronen en fenomenen van ondermijnende criminaliteit en in de maatschappelijke weerbaarheid.	Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Utrecht, Tilburg, Zwolle, Groningen, Arnhem
Woningabonnement	Verstedelijking, Klimaat	Deze City Deal richt zich op een energietransitie door de markt waarbij de consument niet zelf hoeft te financieren maar dit via een maandelijkse vergoeding betaalt.	Door publieke en private partijen samen te voegen wordt er gewerkt aan een instrument om energiematregelen zo laagdrempelig mogelijk aan te bieden voor huiseigenaren.	Deventer, Enschede, Zutphen, Lelystad, Haarlem, Ede, Lochem, Breda

Brede Maatschappelijke Heroverwegingen (1/2)

Rol van digitalisering in de BMH

Rol van digitalisering in de thema programma's Brede Maatschappelijke Heroverwegingen			
Programma:	Hoofdoopgave	Beleidsdoelen en prioriteiten:	Voorbeelden van Instrumenten / aanpak:
BMH 6: Naar een inclusieve samenleving	Verstedelijking, Informatie-samenleving	<ul style="list-style-type: none"> Investeren in stevige maatschappelijke positie voor de bibliotheken voor vermindering van laaggeletterdheid en versterking van digitale vaardigheden 	<ul style="list-style-type: none"> Met een goede bibliotheekinfrastructuur, goed bereikbaar voor iedereen met een verhoogde kwaliteit van dienstverlening, wordt en een stevige impuls worden gegeven aan de preventie van laaggeletterdheid en verbeteren digitale vaardigheden.
BMH 7: Ruimte voor wonen	Verstedelijking	<ol style="list-style-type: none"> Woningbouwopgave vanuit de aanbod kant (focus op bouwen) Woningbouwopgave vanuit de vraag kant (focus op reguleren van vraag naar woningen) 	<p>Punt 1 – Woningbouw opgave:</p> <ul style="list-style-type: none"> Essentieel zijn samenhangende keuzes op het terrein van met name wonen en mobiliteit. Een effectieve aanpak vraagt om actieve sturing vanuit gezamenlijke overheden. Een meerjarige interbestuurlijke ontwikkel- en investeringsagenda voor wonen Extra financiële middelen vanuit het Rijk worden ingezet voor realisatie van voldoende woningen. <p>Punt 2 – Beleidsopties gericht op vraag naar woningen</p> <ul style="list-style-type: none"> Bouw fiscale stimulans op het eigenwoningbezit af. Bevorderen van doorstroming op de huurmarkt Korte termijn gericht op ondersteunen van gerichte groepen voor aanschaf van huis.
BMH 8: Klaar voor klimaatverandering	Klimaat	<p>Negen beleidsterreinen worden onderzocht onderdelen die voornamelijk aandacht vergen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zoetwatervoorziening Bebouwd gebied Vitale en kwetsbare functies waaronder infrastructuur en industrie Volksgezondheid 	<p>Zoetwatervoorziening: In tijden van droogte ontstaan er knelpunten in de zoetwatervoorziening, met name in de gebieden zonder aanvoer vanuit het hoofdwatersysteem.</p> <p>Bebouwd gebied: klimaatbestendig bouwen en inrichten komt op dit moment beperkt van de grond. De oplossing ligt in zowel de inrichting van bestaande gebieden (publiek en privaat) als in de locatiekeuzen voor nieuwe gebieden en de wijze van bouwen. De omvangrijke investeringen in de woningbouwopgave van de komende jaren vergroten de urgentie.</p> <p>Vitale en Kwetsbare functies waaronder infrastructuur en industrie: Er is een groeiende aandacht voor de kwetsbaarheid van de nationale transportnetwerken (wegen, rails, waterwegen), energie en ICT-netwerken, maar er is op veel onderdelen nog weinig bekend over kwetsbaarheden, dit geldt voornamelijk voor de keteneffecten. Potentieel ligt er een grote opgave.</p> <p>Volksgezondheid: Adaptatiebeleid in met name de bebouwde omgeving kan positief bijdragen aan preventieve zorg van de volksgezondheid dat leidt tot verbetering van de leefomgeving.</p>
BMH 9: Innovatieve samenleving	Informatie-samenleving	<p>Relevante trends in de innovatieve samenleving:</p> <ol style="list-style-type: none"> Innovatie en onderzoek voor het oplossen van maatschappelijke uitdagingen Mogelijkheden tot <i>open science</i> 	<ol style="list-style-type: none"> Innovatie en onderzoek zijn cruciaal voor het oplossen van urgente maatschappelijke uitdagingen. Er zijn oplossingen nodig die we op dit moment nog niet kennen of hebben, ze kunnen enkel door onderzoek of innovatie tot stand komen. Digitale technologieën bieden kansen om te bewegen richting open science

Brede Maatschappelijke Heroverwegingen (2/2)

Rol van digitalisering in de BMH

Rol van digitalisering in de thema programma's Brede Maatschappelijke Heroverwegingen			
Programma:	Hoofdpogave	Beleidsdoelen en prioriteiten:	Voorbeelden van Instrumenten / aanpak:
BMH 11: Naar een economie zonder afval	Klimaat	<p>Met het huidige beleid worden doelstellingen voor een circulaire economie in 2050 niet gehaald. Belangrijke knelpunten voor een circulair economie zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Te trage kennisontwikkeling, kennisverspreiding en praktische toepassing van innovatie ▪ Maatschappelijke knelpunten waaronder een beperkt bewustzijn van voordelen en noodzaak 	<p>Prioriteiten om beleidsdoelstellingen te halen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Intensivering van rol overheid door stimulering en opschaling van koplopers ▪ Uitbouwen monitoringssysteem voor meting afzonderlijke en cumulatieve effecten. <p>Voorgestelde oplossingen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kennis en innovatie stimuleren door meer langdurige programma's die bijdragen aan kennisontwikkeling en die praktische toepassingen van innovaties creëren ▪ Duurzaam handelen van burgers ondersteunen en zorgen voor heldere doelen en een goede monitoring van de voortgang.
BMH 12: Toekomstbestendige mobiliteit	Verstedelijking	<p>Hoofdonderwerpen knelpunten huidige beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mobiliteitsopgaven worden te weinig integraal gezien in samenhang met andere opgaven zoals wonen, werken en natuur. ▪ Regulering op het terrein van verkeersveiligheid kan technologische ontwikkeling van voertuigen niet bijbenen. 	<p>Voorgestelde beleidsalternatieven:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Het voeren van een integraal beleid voor mobiliteit, wonen, werken en natuur voor een effectieve aanpak van de hoofdpogaven ▪ Klimaat adaptief maken van netwerken voor smart mobility
BMH 13: Een betere overheid richting burgers en bedrijven	Informatie-samenleving	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Voor een betere dienstverlening moet in praktijk, zowel digital als fysiek, beter en persoonlijker contact worden gelegd met burgers ▪ De overheid moet werken aan een <i>generiek</i> gebruik van gegevens en slimme werkprocessen ▪ De 'versnipperde overheid' moet als één werken én het in één keer goed doen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het ontwikkelen van een overheidsbrede visie op zowel fysieke als digitale dienstverlening ▪ Innoveren en het stimuleren van innovaties om de dienstverlening van de overheid beter aan te laten sluiten op de maatschappij. ▪ Een gezamenlijke dienstverlenings- en data-architectuur ▪ Samenhang in de dienstverlening van de overheid ▪ Beter gebruik van informatie en voorzieningen en meer kennis en kunde over ICT en de toepassingen van data bij de overheid

Inhoudsopgave

01	Internationale overheidsprogramma's	2
02	Nationale overheidsprogramma's	6
03	Beleidsrapporten	15
04	Bronnenlijst	18

Rapporten die de huidige aanpak analyseren laten zien dat verandering nodig is om de doelstellingen te behalen

Rapporten die huidige beleid analyseren en handvatten aanreiken voor verbetering

Rapporten die inzichten geven over huidige aanpak

Rapport:	Hoofdpogaven:	Belangrijke conclusies rapport:	Voorbeelden van voorgestelde aanpak / Quotes:
'Als één overheid' van FNV	Verstedelijking, Klimaat	<ul style="list-style-type: none"> Voor een effectieve aanpak van de hoofdpogaven is het nodig de interbestuurlijke slagkracht te versterken door een actualisering en verbetering van een goede samenwerking tussen overheden: 	<ul style="list-style-type: none"> "De studiegroep ziet een integrale, gezamenlijke en opgavegerichte interbestuurlijke aanpak als sleutel voor een effectieve aanpak van het woningtekort. Bij die aanpak worden overheden en andere relevante partijen betrokken en de inspanningen op alle niveaus samengebracht." "De regierol voor de warmtetransitie in de gebouwde omgeving is bij gemeenten neergelegd, maar de randvoorwaarden om deze regierol goed te kunnen vervullen ontbreken goeddeels. Zo hebben niet alle gemeenten voldoende capaciteit en kennis in huis om hun regierol te pakken en ontbreekt het hen aan sturingsinstrumenten, zoals financiële middelen, om inwoners te verleiden tot alternatieven voor aardgas. "
Ruimtelijke verkenning Nederland later 2, Plan Bureau voor Leefomgeving	Verstedelijking, Klimaat	<ul style="list-style-type: none"> Er is een zorgvuldige verstedelijkingsstrategie nodig voor een duurzamer ruimtegebruik en een hogere kwaliteit van leefomgeving op de langere termijn. Dit vergt de inspanning van de Rijksoverheid op lange termijn. De Rijksoverheid dient meer regie te nemen en naast systeemverantwoordelijkheid ook resultaat verantwoordelijkheid te nemen. 	<ul style="list-style-type: none"> Een nationaal integraal omgevingsbeleid wat zorgt voor de ontkokering van beleid en een aanpassing van de regels zodat interdepartementaal streven naar samenhang (synergie tussen functies) wordt beloofd Koppelen van hoofdpogaven (bijvoorbeeld klimaatadaptatie koppelen aan stedelijke nieuwbouw en herstructurering).
Handvest 5G	Informatie-samenleving	<ul style="list-style-type: none"> Digitalisering zorgt ervoor dat we fundamentele uitdagingen op het gebied van mobiliteit kunnen oplossen Data gedreven landbouwtechnologie zal bijdragen aan een drastische verhoging van rendement in de voedselketen en het verminderen van CO2 uitstoot Ontwikkeling van slimme steden biedt kansen voor een aangename, schone en toekomst vaste leefomgeving voor een groeiend aantal inwoners Data gedreven gezondheidszorg zorgt voor betere diagnoses Slimme stroomnetwerken zijn nodig om te kunnen omgaan met gedecentraliseerde stroomopwekking, distributie en opslag 	<ul style="list-style-type: none"> "Gemeenten en lokale overheden hebben een coördinerende en stimulerende rol rondom de uitrol van 5G binnen gemeentegrenzen" De overheid speelt een belangrijke rol bij het informeren van burgeres en het bij elkaar brengen van partijen om de uitrol efficiënt te laten verlopen. "Helderheid over de rolverdeling is essentieel voor een goede samenwerking aan de succesvolle uitrol" Publieke en private partijen moeten de handen ineenslaan.
Rapport Woningbouw-opgave tot 2035 van EIB	Verstedelijking	<ul style="list-style-type: none"> Woningbouwcorporaties hebben een verondersteld gezamenlijk tekort van 30 miljard om de woningbouw opgave te realiseren. Kijkend naar alle uitgangspunten wordt geconcludeerd dat dat WoCo's in redelijkheid in staat geacht mogen worden de normale bouwopgave voor de sociale doelgroep te combineren met een ambitieus duurzaamheidsbeleid. 	<ul style="list-style-type: none"> Het rapport concludeert dat in vorige rapporten aannames zijn gedaan die in realiteit niet houdbaar zijn. Na herziening van de aannames concluderen ze dat WoCo's in staat geacht mogen worden de bouwopgave te halen en te combineren met een ambitieus duurzaamheidsbeleid. Voor WoCo's blijft dit echter een uitdagende opdracht.

Rapporten die de huidige aanpak analyseren laten zien dat verandering nodig is om de doelstellingen te behalen

Rapporten die huidige beleid analyseren en handvatten aanreiken voor verbetering

Rapporten die inzichten geven over huidige aanpak

Rapport:	Hoofdpogaven:	Belangrijke conclusies rapport:	Voorbeelden van voorgestelde aanpak / Quotes:
Digitaal duurzaam RLI	Informatie-samenleving, Klimaat	Volgens de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (RLI) is in het streven naar een duurzame leefomgeving overheidssturing op digitalisering onontbeerlijk, omdat de fysieke leefomgeving tegenwoordig onlosmakelijk verbonden is met de digitale wereld. Belangrijke conclusies zijn tweeledig: <ul style="list-style-type: none"> Rijksoverheid moet duurzaamheidsopgaven waar Nederland voor staat meenemen in haar digitaliseringsbeleid In haar duurzaamheidsbeleid moet het potentieel van digitale technologieën zo goed mogelijk worden benut 	Een zestal concrete aanbevelingen wordt gedaan aan het Rijk: <ol style="list-style-type: none"> Stimuleer digitale alternatieven voor vervuilende activiteiten Zorg dat er standaarden worden ontwikkeld voor de omgang met data die relevant zijn voor duurzaamheid van de samenleving. Stel eisen en randvoorwaarden aan digitale platformen om te sturen op duurzaamheid Maak gebruik van het mededingingsrecht om de duurzaamheidsconsequenties van platformbedrijven te beoordelen. Voer experimenten uit waarin duurzaamheidseffecten verrekend worden via digitale platformen Stel eisen aan de omgang van dienstverleners en uitvoerende partijen met de data die zij vergaren en stimuleer duurzame digitale ontwikkeling.
Eén technologieberaad op ieder ministerie van FME	Informatie-samenleving	Doordat technologieën zich razendsnel ontwikkelen zijn ministeries niet in staat op de hoogte te zijn van de laatste stand van technieken. Daarom is het noodzaak om ministeries te voeden met actuele kennis vanuit de praktijk waar men dagelijks bezig is met het ontwikkelen van nieuwe innovaties.	Om ministeries actueel op de hoogte te houden van de technologieën wordt een 'Technologieberaad' voorgesteld op ieder ministerie. Door ministeries, het bedrijfsleven, kennis instellingen en maatschappelijke organisaties samen te brengen kan de overheid structureel adviseert worden over de laatste stand van technologische ontwikkelingen. Het gaat erom dat partijen samenwerken in het ontwikkelen van subsidies, aanpassen van wet- en regelgeving en slimme aanbestedingen.
SWECO Rapport: Ruimte voor de toekomst	Verstedelijking, Klimaat	Infrastructuur, woningbouw, energietransitie, klimaatadaptatie en natuur & landbouw zijn de vijf grootste investeringsopgaven van Nederland met een gezamenlijke investeringsopgave van 904 miljard richting 2050. Het onderzoek laat zien dat: <ul style="list-style-type: none"> Bij huidige investeringen wordt geen rekening gehouden met toekomstige effecten van zeespiegelstijging Niet alleen watersector maar alle sectoren moeten bij planvorming rekening houden met mogelijke zeespiegelstijging Het is hierom belangrijk dat het Rijk grote opgaven in samenhang met elkaar beschouwd en werkt aan integrale oplossingen. 	Om maximaal rendement uit investeringen te halen is het van belang adaptief te investeren zodat investeringen zich kunnen aanpassen aan de veranderende toekomst. Drie zaken zijn van belang: <ul style="list-style-type: none"> Maak een analyse per sector Reserveer ruimte voor toekomstige maatregelen. Dit kan alleen met een centrale, gedragen visie en aanpak. Koppel de investeringsagenda's voor het vergroten van synergiën.

Inhoudsopgave

01	Internationale overheidsprogramma's	2
02	Nationale overheidsprogramma's	6
03	Beleidsrapporten	15
04	Bronnenlijst	18

Geraadpleegde bronnen voor het analyseren van de beleidsprogramma's

- Actieagenda Wonen "Samen werken aan goed wonen" [beleidsprogramma] (2020)
- Agenda Stad "City Deals" [beleidsprogramma's]
- Digitaal Stelsel Omgevingswet [website VNG & website DSO]
- Economisch Instituut voor de Bouw "Woningbouwopgave tot 2035 en investeringscapaciteit corporaties" [beleidsrapport] (2020)
- European Commission "The European Green Deal" [beleidsprogramma] (2019)
- FD.nl (2021). Klimaatplannen blijken miljardenlast voor gemeenten.
- FME "Eén technologie beraad op ieder ministerie" [artikel] (2021)
- Gemeente Amsterdam "Datastrategie Gemeente Amsterdam: Amsterdamse zelfbeschikking over data – 2021 – 2022" [beleidsprogramma] (2021)
- Gemeente Groningen "Groninger Participatiewerkboek" [beleidsagenda] (2019)
- Green Deal 173 "Zero emissie stadslogistiek" [beleidsagenda] (2014)
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties "Nationale Omgevingsvisie: Duurzaam perspectief voor onze leefomgeving" [beleidsrapport] (2020)
- Ministerie van BZK "Programma verstedelijking en wonen" [beleidsprogramma] (2020)
- Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid "Rapport Brede maatschappelijke heroverwegingen" [beleidsrapport] (2020)
- Ministerie van EZK, BZK, LNV, IenW "Het Klimaatakkoord" [beleidsprogramma] (2020)
- Ministerie van Infrastructuur en Milieu "Aanpassen met ambitie: Nationale Klimaatadaptatie strategie (NAS)" (2016)
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit "Wetsvoorstel stikstofreductie en natuurverbetering" [wetsvoorstel] (2020)
- Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding en Veiligheid "Nederlands Cybersecurity Agenda: Nederland digitaal veilig" [beleidsprogramma] (2019)
- NSOB, "Effectief Sturen met Multi-level Governance: Snel en slim schakelen tussen schalen" [rapport] (2018)
- NU.nl (2021). Verwacht aantal extra huizen blijft volgens EIB achter bij wat partijen beloven.
- Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid "NL DIGibeter 2020: Agenda Digitale Overheid" [beleidsprogramma] (2020)
- Planbureau voor de Leefomgeving "Ruimtelijke verkenning Nederland later" [beleidsrapport] (2021)
- Raad voor de leefomgeving en infrastructuur "Digitaal Duurzaam" [beleidsprogramma] (2021)
- Raad voor de leefomgeving en infrastructuur "Naar een integraal bereikbaarheidsbeleid" [beleidsprogramma] (2021)
- Raad voor Openbaar Bestuur: Adviesrapport Rust-Reinheid-Regelmatig (2021)
- RES "Nationaal Programma Regionale Energiestrategie" [beleidsprogramma] (2020)
- Rijksoverheid "Klimaatakkoord" [klimaatprogramma] (2019)
- Rijksoverheid "Omgevingswet" [wetsartikel] (2019)
- Rijksoverheid "Programma Aardgasvrije Wijken" [beleidsprogramma] (2019)
- Studiegroep Interbestuurlijke en Financiële Verhoudingen "Als één overheid: Slagvaardig de toekomst tegemoet!" [beleidsrapport] (2020)
- SWECO "Ruimte voor de toekomst" [beleidsrapport] (2021)
- United Nations "Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development" [beleidsprogramma] (2015)
- VNG "Smart Society Agenda" [beleidsprogramma] (2020)
- VNG "VNG Agenda 2021" [beleidsprogramma] (2021)
- W. Van Winden & D. Van den Buuse, "Smart City Pilot Projects: Exploring the Dimensions and Conditions of Scaling Up", Journal of Urban Technology, 24:4, 51-72 (2017).
- 5G Handvest alliantie "Handvest 5G: Samen op weg naar hoogwaardige digitale connectiviteit" [beleidsrapport] (2020)

ABOUT CAPGEMINI INVENT

As the digital innovation, consulting and transformation brand of the Capgemini Group, Capgemini Invent helps CXOs envision and build what's next for their organizations. Located in more than 30 offices and 25 creative studios around the world, its 7,000+ strong team combines strategy, technology, data science and creative design with deep industry expertise and insights, to develop new digital solutions and business models of the future.

Capgemini Invent is an integral part of Capgemini, a global leader in consulting, digital transformation, technology, and engineering services. The Group is at the forefront of innovation to address the entire breadth of clients' opportunities in the evolving world of cloud, digital and platforms. Building on its strong 50-year+ heritage and deep industry-specific expertise, Capgemini enables organizations to realize their business ambitions through an array of services from strategy to operations. A responsible and multicultural company of 265,000 people in nearly 50 countries, Capgemini's purpose is to unleash human energy through technology for an inclusive and sustainable future. With Altran, the Group reported 2019 combined global revenues of €17 billion.

Visit us at www.capgemini.com/invent

This presentation contains information that may be privileged or confidential and is the property of the Capgemini Group.

© 2021 Capgemini Invent. All rights reserved.